

Съвременнитѣ хора не сж се научили да говорятъ Истината. Тоза не е удрѣкъ. Знаете онази басня за стария ракъ, дѣто синѣтъ излѣзълъ единъ пѣтъ прѣдъ него да върви, а баща му като го гледалъ какъ криво върви му рекълъ: „Слушай, синко, направо ще вървиш!“ — Татко, излѣзълъ прѣдъ мене, че ми покажи какъ се вързи напразо! Синѣтъ ходи тѣй, както бащата — нищо повече. Този, стариятъ, ракъ до сега не е знаелъ, какъ върви.

Всички вие имате извѣстни възгледи. Погрѣшката не е въ тоза, че вие се различавате въ вашитѣ възгледи, но вие мислите, запримѣръ, че сте завършили своето развитие; мислите, че туй, което сега знаете, нѣма да се измѣни, че туй, което сте постигнали, то е само, другъ животъ нѣма. Не, ако вземемъ ние нѣщата тѣй, както сж, ще видимъ, че въ природата има редъ сжщества, на степени сж тѣ, спо едъ тѣхното съзнание, и всички иматъ различни схващания за живота. Че ние още не сме проучили растителното царство, животинското царство! Ние не сме проучили още законитѣ, които ржководятъ тѣхния животъ; ние не познаваме още животнитѣ, не знаемъ какви пертурбации стазатъ съ тѣхъ, какви сж тѣхнитѣ души, какви сж тѣхнитѣ отношения, какво е тѣхното съзнание, какъ се разговарятъ — всичко тоза е тайна за насъ. Ние казваме: тукъ има единъ волъ, но за насъ този волъ е скритъ. Слѣдъ като го вгреднемъ въ колата да ни свърши работата, ние се качимъ горѣ въ кжщата си, а него пратимъ долу въ дача. И ако сразнимъ господаря, който лежи въ туй чисто легло, и неговиятъ слуга, който е извършилъ работата, каква грамадна разлика има въ тѣхния животъ, въ тѣхната обстановка!

Съвременнитѣ хора се нуждаятъ отъ единъ новъ моралъ. Самиятъ животъ го налага. Сегашниятъ животъ е нашъ. Има извѣстни нишки, които проникватъ отъ този животъ вжтрѣ въ насъ. Напримѣръ, ако запитате всички: искатъ ли да бждатъ честни, ще ви отговорятъ, че всички искатъ да бждатъ честни. Но въ какво седи честността на единъ човѣкъ? Тази честностъ днесъ е толкова ограничена! Не, ние сме честни само спрѣмо онѣзи, съ които имаме отношения, спрѣмо които имаме взимания и давания. Спрѣмо едни сме честни, спрѣмо други сме нечестни. Въ какво седи моралътъ? Дойде единъ прия-